

ЗАСТОСУВАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОЦЕСІ РЕСТАВРАЦІЙНОГО ОБЛІКУ ГРАФІЧНИХ ТВОРІВ

Діюча система нормативних документів та правил проведення реставраційних робіт визначає жорстку систему обліку та контролю за станом реставраційних графічних творів. По перше, це ведення облікової документації по фактам передачі та збереження. По друге, ведення точного опису стану роботи до, після і під час реставрації. По третє, можливість використання і розробки нових методів та методик по встановленню, покращенню стану і консервації графічних матеріалів.

Для досягнення цієї мети використовується система актування передачі робіт. Ведення реставраційного паспорта дозволяє відстежувати стан роботи у часі. При цьому є суттєвим питання фотофіксації стану графічної роботи.

Окрім фотофіксації творів до, після і під час реставрації, існує фотофіксація з застосуванням фізико-оптичних методів дослідження. Ці методи дослідження використовують різноманітні світлові діапазони спектру – ультрафіолетовий (УФ), видимий, інфрачервоний (ІЧ). Вони не приводять до руйнації графічного твору [Реставрація произведений графики., 1995].

Частота випромінюваного світла надає змогу перевірити стан роботи згідно методів кольорознавства, бо енергетична сила відображення відповідає балансу спрямованого світла [Миронова, 1984, с. 167–171].

Для цих досліджень не потрібно брати проби на хімічний аналіз стану творів. Наприклад, завдяки дослідженням в УФ діапазоні променів можна визначити різноманітні візуально невидимі складові основи (клей, проклейки), забруднення іноді попередні реставраційні тонування та записи добре проявляються в УФ діапазоні променів стерті написи виконані галовим (горішковим) чорнилом.

В ІЧ діапазоні променів стають більш видимими раніш стерті написи та малюнки бо багато видів забруднень прозорі для ІЧ променів.

Фізико-оптичні дослідження потребують спеціального обладнання, приміщення, але в резуль-

таті їх проведення з'являється додатковий матеріал для реставраційної документації.

Великий об'єм реставраційної фотодокументації, яка потрібна до реставрації, в процесі і після реставрації, фіксація пошкоджених фрагментів – потребує неабияких витрат, а обмеження в коштах на їх застосування веде до використання в основному чорно-білої фотографії.

Таким чином, в існуючих на Україні музейних фондах процес фотофіксації є незадовільним. Вирішення проблеми полягає у застосуванні кольорової фотозйомки, яка надає можливість не тільки краще виявити ушкодження механічного характеру (розриви, втрати основи та фарбового шару), але і дозволяє здійснити аналіз фактури та застосованих матеріалів. При цьому у зв'язку з виділенням (масштабним збільшенням) необхідних фрагментів найбільш ушкоджених, або тих, що несуть іншу інформацію про графічний твір, збільшується об'єм фотоматеріалів, необхідний для контролю за станом творів на реставрації.

Безсумнівно, що при використанні цифрової технології фотофіксації якість контролю за станом роботи значно покращиться. Так із застосуванням цифрової техніки фотографування з необхідною точністю представлення графічної інформації відпадає необхідність у виділенні ушкоджених фрагментів, що забезпечується існуючими програмними продуктами.

Під час огляду музейного фонду відбір творів на реставрацію відбувається:

- за станом збереження (пліснява, ушкодження);
- у зв'язку з експонуванням.

Для розробки програми на реставрацію необхідно виконати наступні етапи:

- фотофіксація роботи до реставрації з виявленням недоліків, ушкоджень;
- опис роботи згідно візуального спостереження;
- аналіз основи на наявність лігніну;
- аналіз основи по волокну;
- визначення кислотності основи та клею;

– перевірка основи та фарбового шару на стійкість до води та хімічних реагентів;

– створення програми на реставрацію (приймається Науково-реставраційною Радою).

Під час проведення реставраційних заходів може виникнути необхідність у змінах програми. Якщо робота наклеєна ще на одну основу, під час реставрації вона підлягає відділенню від цієї основи (роздублюванню). Після роздублювання виникає необхідність у додатковій спеціальній фотофіксації зворотної сторони роботи, яка допоможе виявити присутність авторських начерків, підписів, тощо. Можливо робота потребуватиме дублювання на нову основу і тому важливість результату фотофіксації важко переоцінити, тому що носієм інформації про стан зворотного боку будуть тільки результати фото аналізу.

Отже, якість фізико-оптичних досліджень може відповідати або навіть замінити якість хімічного аналізу. Але для цього потрібне складне обладнання, спеціальне приміщення. Використання цифрової технології зйомки разом з використанням відповідного програмного забезпечення, що використовує систему емуляції фільтрів світлового діапазону, вирішить проблему застосування дорогого обладнання.

Застосування техніки емуляції світлових фільтрів за допомогою комп'ютерної графіки дасть можливість відмовитись від спеціальних освітлювальних приладів для фотографування у прямому світлі, ультрафіолетовому, інфрачервоному світлі променів і т.п.

Обліковим і контролюючим інструментом реставратора стає обчислювальна техніка, вирішується актуальне питання накопичення інформації про раніш відреставровані роботи та їх стан у часі і про методи та методики виконаних дій реставраторів з врахуванням його досвіду.

Для забезпечення збереження повної інформації у проведенні реставраційних робіт необхідне створення бази даних та бази знань реставраційного досвіду і обліку [Тиори, Фрай, с. 1985].

Такий підхід дозволить навчати досвіду реставрації, точному обліку, визначати місце знаходження роботи що реставрується, покришить якість здійснюваних робіт.

Застосування дистанційного реставрування за допомогою підключення до глобальної мережі Інтернет може бути отримана можливість надання консультацій від спеціалістів реставраторів світового культурного співтовариства на основі наглядних прикладів.

ЛІТЕРАТУРА

Миронова Л.Н. 1984. Цветоведение. – Минск: Вышэйшая школа.

Реставрация произведений графики. Методичес-

кие рекомендации. 1995. М.: ВХНРЦ им. Грабаря.

Тиори Т., Фрай Дж. 1985. Проектирование структур баз данных. В 2-х кн. Пер. с англ. – М.: Мир.

L.A. Bilocka, P.I. Anpilogov

APPLICATION OF DIGITAL TECHNOLOGIES IN COURSE OF ACCOUNTING OF GRAPHIC CREATIONS

Summary

Digital technique of accounting of graphic creations was developed and demonstrates evident economical and convenient effects in routine restorer work.